

Aan
De minister van Financiën van Curaçao

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800

Datum
25 februari 2021

Ons kenmerk
Cft 202100016

Pagina
1/7

Onderwerp
Reactie op de vierde uitvoeringsrapportage 2020 Curaçao

Uw kenmerk

-

Bijlage

-

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Geachte heer Gijsbertha,

Ingevolge artikel 18 lid 1 van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Rft) zendt het bestuur van Curaçao uiterlijk zes weken na afloop van ieder kwartaal de uitvoeringsrapportage (UR) over het betreffende kwartaal aan het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Cft) en aan de Staten. Op 11 februari jl. ontving het Cft de UR over het vierde kwartaal van 2020. Met dit schrijven ontvangt u de reactie van het Cft. Een afschrift van dit schrijven wordt aan de Staten van Curaçao en de minister-president van Curaçao verstuurd.

Achtergrond

In reactie op de (wereldwijde) coronacrisis heeft Curaçao in het jaar 2020 ingrijpende maatregelen moeten treffen en waren er extra liquiditeiten noodzakelijk. De Rijksministerraad (RMR) heeft in 2020, mede op basis van advisering door het Cft, voorzien in deze (aanvullende) liquiditeitsbehoefte door middel van vier tranches liquiditeitssteun met een totale omvang van ANG 668 miljoen.

Het Cft adviseerde op 15 september 2020 om aanvullende wijzigingen in de begroting aan te brengen met een tweede begrotingswijziging (BW).¹ Op 14 oktober 2020 ontving het Cft het ontwerp van de tweede BW. De tweede BW is echter tot op heden nog niet vastgesteld. Dit zorgt er voor dat de thans geldende begroting geen actueel beeld geeft.

¹ Cft, kenmerk Cft 202000125, Advies op basis van artikel 12 van de Rft bij de eerste begrotingswijziging 2020, d.d. 15 september 2020.

Op 2 november jl. is er een akkoord getekend tussen Curaçao en Nederland inzake voorwaarden voor de liquiditeitssteun met een daaraan gekoppeld een landspakket.² Op 4 november 2020 adviseerde het Cft de RMR over het afwijken van begrotingsnormen door Curaçao en de schuldopbouw en liquiditeitsbehoefte van het land in 2020.³

Het is tegen deze achtergrond dat het Cft de vierde UR van zijn reactie voorziet.

Toetsingskader

Het toetsingskader voor de beoordeling van de begroting wordt gevormd door de Rft, aangevuld met de aanwijzing die de RMR op 12 juli 2019 heeft gegeven aan het bestuur van Curaçao.⁴ Naar aanleiding van het Kroonberoep is besloten dat de aanwijzing in stand blijft, maar alleen nog zal bestaan uit het naleven van de aflossingsovereenkomst tussen APC en Curaçao en zo mogelijk aanvullende aflossingen uit de overschotten op de gewone dienst in de komende jaren.⁵

Vanwege de coronacrisis heeft de RMR aan Curaçao op diens verzoek toestemming verleend om, op basis van artikel 25 lid 1 van de Rft, voor 2020 af te wijken van de centrale begrotingsnorm. Op basis van het uitgangspunt dat het begrotingstekort van het land in 2020 zo groot mag zijn als de in dat jaar toegekende liquiditeitssteun, aangevuld met het saldo aan liquiditeiten van het land dat vóór gebruik van de liquiditeitssteun is aangewend en eventueel binnenlands aantrokken liquiditeiten die in overeenstemming met de RMR ingezet worden voor uitgaven op de gewone dienst, heeft de RMR besloten Curaçao vooralsnog een maximaal begrotingstekort van ANG 685 miljoen toe te staan voor het gehele jaar 2020. Dit tekort is exclusief de Girobank transactie. De verschillen tussen de kas-benadering en een baten-lasten-benadering dienen hierbij nog wel te worden betrokken⁶ en zullen nog nader moeten worden toegelicht bij de vaststelling van de tweede BW en/of via de jaarrekening 2020.⁷

Oordeel

Uit de vierde UR volgt een tekort op de gewone dienst per eind 2020 van ANG 644 miljoen. Curaçao prognosticeert dat dit tekort zal toenemen tot ANG 811 miljoen. Conform de comptabiliteitswetgeving kan Curaçao goederen en diensten die zijn besteld in 2020 maar worden geleverd in januari/februari van 2021, nog ten laste brengen van begrotingsjaar 2020.⁸

Het Cft is van oordeel dat het verschil tussen de realisatie tot en met december 2020 en de prognose onvoldoende is toegelicht.

² Tweede Kamer, akkoord Curaçao en Nederland inzake voorwaarden liquiditeitssteun https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z20289&did=2020D43621.

³ Cft, kenmerk Cft 202000153, Advies afwijken begrotingsnormen, schuldopbouw, en liquiditeitsbehoefte Curaçao, d.d. 4 november 2020.

⁴ Staatsblad 2019, 279, Besluit van 12 juli 2019, houdende het geven van een aanwijzing aan het bestuur van Curaçao tot aanpassing van de begroting 2019, rekening houdend met de in artikel 15 van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten genoemde normen.

⁵ Staatsblad 2020, 537, Besluit van 24 november 2020, houdende het geven van een aanwijzing aan het bestuur van Curaçao tot aanpassing van de begroting 2019, rekening houdend met de in artikel 15 van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten genoemde normen.

⁶ BZK, kenmerk 2020-0000662544, Afwijken van begrotingsnormen door Aruba, Curaçao en Sint Maarten d.d. 13 november 2020.

⁷ BZK, kenmerk 2020-0000662544, Afwijken van begrotingsnormen door Aruba, Curaçao en Sint Maarten d.d. 13 november 2020.

⁸ Memorie van toelichting Landsverordening comptabiliteit 2010, artikel 3.

Dit verschil tussen beide komt met name voort uit de categorie verbruik van goederen en diensten, waarbij de realisatie ANG 162 miljoen bedraagt en de prognose in de vierde UR ANG 285 miljoen. Het Cft vindt het zorgelijk dat u verwacht dat er na de afsluiting van het begrotingsjaar nog zo'n dertig procent van de verplichtingen gerealiseerd moet worden en dat daarmee de realisatie mogelijk circa 100 miljoen hoger uitkomt dan de realisatie in 2019 en ook de begroting zal overstijgen. Het Cft verzoekt u met een cijfermatige onderbouwing te komen waarbij het verschil tussen de realisatie 2019, de realisatie tot en met december 2020, de prognose en de begroting wordt onderbouwd en verklaard.

In zowel de prognose als de realisatiecijfers is een last van ANG 267 miljoen opgenomen in verband met de overname van de vordering van de Centrale Bank Curaçao Sint Maarten (CBCS) op Girobank. In de berekening van het door de RMR maximaal toegestane tekort van ANG 685 miljoen is deze last echter niet meegenomen. Voor de vraag of het land binnen het door de RMR toegestane tekort blijft, dient derhalve te worden uitgegaan van het resultaat exclusief Girobank. In de prognose komt dit resultaat uit op een tekort van ANG 544 miljoen. Hiermee wordt niet aan de centrale begrotingsnorm voldaan maar wel aan het door de RMR maximaal toegestane tekort van ANG 658 miljoen.

Het Cft verzoekt al meerdere jaren om maatregelen te nemen om de sociale fondsen betaalbaar te laten blijven. In de vierde UR rapporteert Curaçao dat er ten aanzien van de sociale fondsen ANG 67 miljoen van de wettelijke reserves zal worden ingezet, waarna nog ANG 23 miljoen resteert als saldo in het schommelfonds. In 2020 is van de taakstellende bezuiniging in de zorg van ANG 70 miljoen om de hogere exploitatiekosten van het nieuwe ziekenhuis te dekken slechts ca. ANG 18 miljoen gerealiseerd. Het Cft verzoekt u met klem en urgentie om uitvoering te geven aan zowel het verduurzamen van de sociale fondsen als de invulling van de taakstellende besparing in de zorg en verzoekt u het Cft in de volgende uitvoeringsrapportages te informeren over de voortgang op deze punten.

Curaçao heeft aanzienlijke stappen gezet door in december 2020 te komen tot vaststelling van de jaarrekeningen 2014 tot en met 2018.⁹ Het Cft wil het land hiervoor complimenteren. Daartegenover heeft echter de controle van de jaarrekening 2019 verdere vertraging opgelopen. Het Cft verzoekt u er zorg voor te dragen dat de jaarrekening 2019 voor 1 april aangeleverd wordt. Daarnaast verzoekt het Cft u om de jaarrekening 2020 en de bijbehorende controle informatie tijdig op te laten stellen door de diverse ministeries zodat de Stichting Overheidsaccountantsbureau (SOAB) de controle kan uitvoeren en u deze jaarrekening na vaststelling conform het bepaalde in de Rft voor 31 augustus 2021 bij hem kunt aanleveren. Uit de in de vierde UR opgenomen voortgangsrapportage blijkt een verbetering ten aanzien van financieel beheer ook bij de diverse dienstonderdelen nog onvoldoende.

⁹ De jaarrekeningen 2014 tot en met 2018 zijn op 16 februari jl. aan het Cft aangeleverd. Het Cft zal hier separaat op reageren.

Het Cft vraagt u de benodigde maatregelen te nemen om te bereiken dat zoals afgesproken voor de jaarrekening 2021 een goedkeurende accountantsverklaring wordt verkregen.

Het Cft verzoekt u om op basis van artikel 17 jo. artikel 12 lid 3 van de Rft binnen twee weken, dus uiterlijk 11 maart a.s. te reageren.

Toelichting

In tabel 1 vindt u de realisatie tot en met december 2020 naast de realisatie 2019, de vastgestelde begroting 2020 en de prognose 2020. De vastgestelde en thans geldende begroting is de eerste BW waarop op 15 september 2020 door het Cft is geadviseerd.¹⁰ De tweede BW is nog niet vastgesteld. De geldende begroting wijkt daarom af van de door Curaçao gehanteerde prognose in de vierde UR.

Gewone dienst	R2019	B2020	4e UR	prognose 2020
Baten	1.625	1.349	1.366	1.384
Belastingen	1.471	1.197	1.238	1.254
Schenkingen en subsidies	22	17	26	26
Andere inkomsten	132	135	102	104
Lasten	1.670	1.974	2.010	2.195
Beloning van personeel	445	475	443	448
Verbruik van goederen en diensten	176	214	162	285
Afschrijving vaste activa	162	171	166	166
Subsidies en overdrachten	403	550	748	769
Sociale zekerheid	467	564	491	493
Andere lasten	17			34
Resultaat	-45	-625	-644	-811

Tabel 1: Realisatie 2019, realisatie 2020 tot en met december, vastgestelde begroting 2020 en prognose 2020 zoals opgenomen in de UR

Belastingen en andere inkomsten

Tot en met december 2020 is er ANG 1.238 miljoen aan belastingbaten gerealiseerd. Dit bedrag is inclusief de ANG 64 miljoen incidentele baten uit de belastingregeling tussen Nederland en Curaçao die in december door Curaçao zijn ontvangen. In de door Curaçao gehanteerde prognose wordt in totaal ANG 1.254 miljoen aan belastingbaten verwacht over 2020. De belastingbaten in 2019 bedroegen volgens de jaarrekening ANG 1.471 miljoen.

¹⁰ Cft, kenmerk Cft 202000125, Advies op basis van artikel 12 van de Rft bij de eerste begrotingswijziging 2020, d.d. 15 september 2020.

Curaçao ontving tot en met december 2020 ANG 128 miljoen aan andere inkomsten en schenking en subsidies. Als bate is een bedrag opgenomen van ANG 4 miljoen voor verzekeringsuitkering in verband met de brand van het gebouw Regentesselaan. Het Cft heeft in de derde UR aangegeven van mening te zijn dat deze uitkering een ontvangst op de kapitaaldienst is. Dit is niet verwerkt in de vierde UR.

Beloning van personeel en andere lasten

Vanwege de regeling Vervroeg Vrijwillige Uitstroom (VVU) hevelt Curaçao ANG 34 miljoen over van personeel naar het onderdeel voorzieningen. De lasten van de VVU zullen in 2021 gerealiseerd worden. Ondanks meerdere verzoeken heeft het Cft tot op heden nog geen uitwerking van deze regeling ontvangen en kan daarmee het realiteitsgehalte van deze last en toekomstige besparingen dus niet beoordelen.

Goederen en diensten

In 2019 bleek dat, met de eerder getroffen maatregelen ter beheersing van de lasten in deze categorie, na het einde van het boekjaar geen grote mutaties te verwachten waren. De vierde UR 2020 toont echter een tegenovergesteld beeld. Tot en met het vierde kwartaal 2020 is er ANG 162 miljoen gerealiseerd. Curaçao prognosticeert ANG 285 miljoen aan goederen en diensten voor het gehele jaar. Dit betekent dat het land verwacht nog dertig procent van de verplichtingen in 2021 te moeten boeken en dat is zorgelijk. Ook ten opzichte van de realisatie 2019 constateert het Cft een forse toename. Het Cft verzoekt u nader toe te lichten uit welke posten de prognose precies is opgebouwd en verzoekt u daarbij in te gaan op het verschil tussen de realisatie in 2019, de realisatie 2020, de prognose van 2020 van ANG 285 miljoen en de vastgestelde begroting.

Subsidies en Overdrachten

Onder subsidies en overdrachten is ANG 267 miljoen opgenomen aan overdrachten in verband met de overname door het land van de preferente vordering van de CBCS op Girobank. Het Cft zal de verwerking van de besluiten over de Girobank beoordelen bij het advies op de jaarrekening 2020.

Steunmaatregelen

Tot en met december 2020 is er ANG 149 miljoen gerealiseerd aan steun vanwege de coronacrisis, zie tabel 2. De NOW regeling wordt verantwoord onder de categorie subsidies en overdrachten. De overige steunmaatregelen onder de categorie sociale zekerheid.

Totaal steunmaatregelen	4e UR
NOW	95
Noodvoorziening zelfstandigen	23
Noodvoorziening baanverliezers	14
Weerbaarheid onderstand	17
Totaal	149

Tabel 2: Realisatie steunmaatregelen

Kapitaaldienst

Curaçao ontvingt ANG 668 miljoen aan liquiditeitssteun en ANG 82 miljoen om een aflopende lening te herfinancieren. Het land investeerde voor ANG 50 miljoen.

Sociale fondsen en zorg

Het Cft adviseert al meerdere jaren om besparingsmaatregelen te nemen voor de sociale zekerheid en voor de zorg. Op dit moment is het saldo van het schommelfonds nog ANG 23 miljoen en daarmee niet toereikend om verdere grote tekorten op te vangen. In de vierde UR neemt Curaçao op dat uit de voorlopige berekeningen van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) blijkt dat er in 2020 premiederving als gevolg van de coronacrisis is ontstaan van ANG 68 miljoen, waardoor er ANG 67 miljoen zal worden ingezet vanuit de wettelijke reserves van de sociale fondsen. Daarnaast rapporteert het land dat er in 2020 slechts ANG 18 miljoen (25 procent) van de taakstelling van ANG 70 miljoen in de Basiszorg Verzekering (BVZ) is gerealiseerd ter dekking van de hogere exploitatiekosten (ANG 74 miljoen) van het nieuwe ziekenhuis. Het Cft verzoekt u om besparingsmaatregelen uit te voeren zowel ten aanzien van de sociale fondsen als toegespitst op de zorg. Het Cft verzoekt u om voortgang hierop op te nemen in volgende uitvoeringsrapportages.

Financieel beheer

Curaçao heeft met het Cft afgesproken dat de jaarrekening 2021 van het land voorzien zal worden van een goedkeurende accountantsverklaring. Daartoe is in 2019 de zogeheten 'Roadmap voor een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening 2021 van het Land Curaçao' opgesteld. Financieel beheer is bovendien een belangrijk onderdeel van het landspakket (thema A). Uit de uitvoeringsrapportage blijkt minimale voortgang op het gebied van financieel beheer.

Rentelastnorm, overheidsschuld en schuld van de collectieve sector

De rentelastnorm voor 2020 bedraagt ANG 131 miljoen. De rentelasten van de collectieve sector bedragen naar schatting ANG 72 miljoen, waarmee deze onder de norm blijven. De overheidsschuld komt voorlopig uit op ANG 3.849 miljoen en de overheidsschuldquote op 83 procent van het bruto binnenlands product (bbp). De schuld van de collectieve sector komt naar schatting uit op ANG 3.381 miljoen en de schuldquote van de collectieve sector komt uit op 73 procent van het bbp. Bij de berekening van de schuldquotes is uitgegaan van een bbp van ANG 4.641 miljoen.¹¹

¹¹ IMF, Curaçao: Conclusions of the IMF Staff Visit, January 22, 2021

Kenmerk
Cft 202100016
Blad
7/7

Eigen vermogen en schuld aan APC

De vierde UR toont een negatief eigen vermogen per eind 2019 van ANG 377 miljoen. Door verwerking van het voorlopige tekort over 2020 van ANG 644 miljoen daalt het vermogen verder tot ANG 1.031 miljoen negatief. De schuld aan APC daalt van ANG 138 miljoen per eind 2019 naar ANG 97 miljoen per einde 2020. Het Cft zal de gegevens uit de vierde UR betrekken bij het advies op de jaarrekeningen.

Ik verwacht u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten

Prof. dr. R.H.J.M. Gradus

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De voorzitter van de Staten van Curaçao
De minister-president van Curaçao
De secretaris-generaal van het ministerie van Financiën van Curaçao